

Promotor: dr hab. inż. Piotr Bórawski, prof. UWM

Promotor pomocniczy: dr inż. Ireneusz Żuchowski

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr inż. Zdzisław Stefan Kochanowicz

Czynniki zrównoważonego rozwoju regionów na przykładzie województwa mazowieckiego i podlaskiego

STRESZCZENIE

Próba wyjaśnienia mechanizmów rozwoju regionalnego stała się jednym z największych wyzwań ostatnich lat podejmowanych przez ekonomistów. Jeszcze bardziej złożonym wydaje się wyjaśnienie rozwoju zrównoważonego, który jest kategorią trudną, wielowymiarową czasowo i przestrzennie zróżnicowaną.

Analizowany w pracy zrównoważony rozwój na poziomie województw powiatów i gmin w obszarach gospodarka, społeczeństwo i środowisko zależy od wielu czynników. Rozwój zrównoważony należy celowo ukierunkować uwzględniając lokalne potrzeby, jak również perspektywy finansowe jednostek. Ważnym czynnikiem dynamiki rozwoju zrównoważonego oprócz uwarunkowań historyczno-gospodarczych jest prawidłowe planowanie i dobre rządzenie. Poziom zrównoważonego rozwoju jest sumą wyników rozwojowych z trzech obszarów a wspieranie i monitorowanie rozwoju społeczno-gospodarczego w układzie regionalnym i lokalnym stanowią jedne z najważniejszych zadań mających wpływ na rozwój w skali makro.

Główny problem naukowy dysertacji jest zrównoważony rozwój lokalny jako sfera aktywności ekonomicznej, środowiskowej, społecznej i publicznej.

Celem badań jest rozpoznanie i ocena czynników wspomagających i ograniczających rozwój zrównoważony dwóch regionów na poziomie NUTS 2 (województwo mazowieckie i podlaskie).

W badaniach wykorzystano następujące metody: analiza i krytyka piśmiennictwa literatury krajowej i zagranicznej, metody wielowymiarowej analizy porównawczej, w tym wzorcowa metoda taksonomicznej miary rozwoju Z. Hellwiga oraz bezwzorcowa metoda porządkowania liniowego.

Z badań wynika, iż przestrzenne zróżnicowanie uwarunkowań zrównoważonego rozwoju przemawia na korzyść województwa mazowieckiego. Wynika to z regionalnych i lokalnych uwarunkowań historycznych, warunków meteorologicznych, jakości powierzchni ziemi, kapitału społecznego oraz zasobów naturalnych.

Konstrukcja pracy umożliwiła zrealizowanie przyjętych celów badawczych oraz pozytywne zweryfikowanie hipotez badawczych.

Rozdział pierwszy przedstawia cel i metodykę badań oraz zawiera zdefiniowane hipotezy badawcze. Rozdział drugi zawiera przegląd teorii rozwoju regionów, analizę dokumentów instytucjonalnych zrównoważonego rozwoju i jego czynników. Rozdział trzeci przedstawia poziom i strukturę bilansu majątkowego w gminach badanych województw oraz podejmuje próbę oceny zależności pomiędzy strukturą demograficzną, wielkością a potencjałem rozwojowym gmin. W rozdziale czwartym dokonano oceny instytucjonalnych czynników rozwoju zrównoważonego oraz opisano dobór jego mierników. Przedstawiono proces i wyniki badań własnych zrównoważonego rozwoju metodami statystycznymi. W rozdziale piątym dokonano oceny szans i barier rozwoju gmin oraz możliwości ich zrównoważonego rozwoju według oceny respondentów. Przeprowadzone badania stały się podstawą do pozytywnego zweryfikowania hipotez zawartego w podsumowaniu i wnioskach.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, rozwój regionów, lokalny rozwój, strategia, gmina

SUMMARY

The attempt to explain the mechanisms of regional development has become one of the biggest challenges undertaken by economists in recent years. The explanation of sustainable development seems to be even more complex, as it is a difficult, multidimensional category in time and space.

Analysed in this dissertation sustainable development at the level of county's and communes in the areas of economy, society and environment depends on many factors. Sustainable development should be purposefully targeted taking into account local needs as well as the financial perspectives of individuals. An important factor in the dynamics of sustainable development, apart from historical and economic conditions, is the proper planning and good governance. The level of sustainable development is the sum of development results from three areas. Supporting and monitoring socio-economic development in the regional and local system are one of the most important tasks affecting macro-scale development.

The main scientific problem of this dissertation is sustainable local development as a sphere of economic, environmental, social and public activity.

The goal of the research is to identify and evaluate factors supporting and limiting sustainable development of two regions at the NUTS 2 level (Masovian and Podlasie Voivodships).

The following methods were used in the research: analysis and criticism of domestic and foreign literature, methods of multidimensional comparative analysis; including the reference method of taxonomic measure of development by Z. Hellwig: the non-model method of linear ordering.

The research shows that the spatial diversity of the conditions for sustainable development speaks in favor of the Masovian Voivodeship. This is due to historical regional and local conditions, meteorological conditions, soil quality, social capital, and natural resources.

The construct of the thesis made it possible to achieve the adopted research goals and to positively verify the research hypotheses.

The first chapter represents the purpose and methodology of the research, and contains defined research hypotheses. The second chapter provides a review of regional development theories, and the analysis of institutional documents for sustainable development and its factors. Chapter three presents the level and structure of the assets balance in the communes of the surveyed voivodships, and attempts to assess the relationship between the demographic structure, as well as size and development potential of the communes. Chapter four assesses institutional factors for sustainable development and describes the selection of its measures. The process and results of individual research on sustainable development were presented using statistical methods. Chapter five assesses the chances and barriers to development of communes, and the possibilities of their sustainable development according to the respondents' assessments. The conducted research became the basis for positive verification of the hypotheses contained in the summary and conclusions.

Keywords: sustainable development, regional development, local development, strategy, commune

16.06.2022 Kodeksowski Łotur